

مقدمه مؤلفان

یه سلام پاییزی خدمت همه دانش آموزای یازدهمی که قراره همراهان جدید ما در درس عربی باشن و به کمک هم برای امتحان نهایی عربی پایه یازدهم آماده بشیم ...

بچه‌ها! از وقتی که قرار شد دروس پایه یازدهم هم در نتیجه کنکور دارای تأثیر قطعی بشه، ما به تکاپو افتادیم که خب ... چه کنیم که بهترین کمک برای عزیزان یازدهمی ما در درس شیرین عربی باشه ... خیلی فکر کردیم و مشورت کردیم و ... خلاصه تصمیم گرفتیم که یه کتاب کامل و همه چی تموم براتون آماده کنیم که همه جوانب امتحان نهایی رو پوشش بده و بتونه شما رو برای کسب نمره کامل یعنی بیست آماده کنه. پس با توکل بر خدا کار رو آغاز کردیم و این کتاب پر بار رو نوشتیم. حالا بریم ببینیم این کتاب چه بخش‌هایی داره و چه جوری باید باهاش ارتباط بگیریم!

هر درس رو با قسمت «**واژگان**» شروع کردیم که همه واژه‌های مهم درس رو با ترجمه و بیان نکات مهم و طلایی آوردیم. این واژگان رو به همون ترتیبی که در کتاب اومده آوردیم که شما بتونین خطبه‌خط از روی کتاب درسی جلو برین و تموم واژه‌های مهم رو یک دور مرور کنین تازه نکات طلایی و دام‌های اون واژه رو هم یاد بگیرین. این نکات طلایی گاهی شامل نکات قواعدی اون کلمه هست که در درس‌های گذشته خوندید، گاهی شکل مفرد یا جمع اون کلمه است و گاهی هم مترادف و متضاد اون کلمه و گاهی هم دام‌هایی در مورد اون واژه که ممکنه یه تله بزرگ برای شما باشه و ما خواستیم پیشاپیش بهتون یاد بدیم. بعد از بخش واژگان می‌رسیم به جملات مهم متن درس و تمرینات که این دفعه براتون ترجمه نکردیم بلکه سعی کردیم به صورت جای خالی، دوگزینه‌ای، ترجمه غلط و ... بیاریم که هم جملات مهم متن درس و تمرینات رو ببینین هم با همکاری خودتون ترجمشون کنیم که همیشه یادتون بمونه!

قسمت بعدی هر درس هم **سؤالات مربوط به ترجمه واژگان و جملات مهم** هست که تیپ‌های امتحان نهایی مربوط به اون درس رو براتون آوردیم. مطمئن باشین اگر همین سؤالات رو به طور کامل پاسخ بدین، نمره کامل این بخش توی امتحان نهایی رو شاخشه!!!

ترجمه واژه در قالب جمله، نوشتن مترادف، متضاد، جمع و مفرد، ترجمه دوگزینه‌ای، پرکردن جای خالی و اصلاح ترجمه غلط بخش‌هایی از این قسمت مهم هستند.

اما قسمت بعدی هر درس که تدریس **قواعد درس** به همراه حل نمونه سؤالات از قواعد هست؛ نمونه سؤالاتی که عمدتاً از متن دروس قبلی آوردیم و سعی کردیم کم‌تر از متن همان درس در این قسمت استفاده کنیم، زیرا در سؤالات قواعد (که در ادامه تدریس قواعد آمده) متن درس پوشش داده شده است. در بخش قواعد سعی کردیم همه نکات امتحانی کتاب درسی رو بیان کنیم که بهترین نمره امتحان رو کسب کنید.

بعد از تدریس قواعد، **نمونه سؤالات قواعدی** هر درس اومده که این‌جا هم سعی شده تمام تیپ‌های امتحان عربی نهایی رو بیاریم که از همین الان با سبک امتحان نهایی آشنا بشین و خدای نکرده سر جلسه امتحان نهایی براتون غریب نباشه. در **انتهای کتاب دو نمونه امتحان ترم اول و همین‌طور چهارتا امتحان شبیه‌ساز نهایی** از کل کتاب آوردیم که خیلی آماده بشین! راستی **پاسخ‌نامه تشریحی** همه سؤالات کتاب رو هم آوردیم که تا اونا رو نخونین یادگیریتون کامل نمی‌شه!

در آماده‌سازی این کتاب عزیزان بسیاری به صورت مستقیم و غیرمستقیم نقش داشتن که جا داره از تک‌تک‌شون تشکر کنیم؛ خانواده‌های عزیزمون که اگر همراهی اون‌ها نبود که ما حالا حالاها نمی‌تونستیم تألیف رو تموم کنیم. همکاران محترم انتشارات وزین خیلی سبز که جز با یاری و مساعدت‌هاشون کار به این خوبی انجام نمی‌شد خصوصاً آقای احمد علی‌نژاد که لحظه‌به‌لحظه همراهمون بودن و با نظرات کارشناسانه این کتاب رو به نتیجه رسوندن! همین‌طور همکاران محترم و اساتید زبان عربی که در ویراستاری این کتاب خیلی زحمت کشیدن خصوصاً خانم سمانه ریحانی و خانم زهرا خردمند. همین‌طور سایر همکاران محترم واحدهای فنی، تولید، فروش، مدیریت پروژه، روابط عمومی و ... انتشارات خیلی سبز که در تکمیل این کتاب نقششون بسیار مهم و ستودنیه.

در پایان از همه همکاران گرامی و معلمان دلسوز درس عربی و دانش‌آموزان باسواد و دقیق خواستاریم هر پیشنهاد یا انتقادی در جهت ارتقای کتاب دارن از طریق ایمیل Hashemi.hadi2000@gmail.com با ما در میون بگذارن.

سید هادی هاشمی - حسین منصوری

فهرست مطالب

درس اول: من آیات الأخلاق

صفحه

- بخش اول: واژگان و ترجمه ۵
- بخش دوم: سؤالات واژگان و ترجمه ۹
- بخش سوم: قواعد درس - اسم تفضیل، اسم مکان ۱۲
- بخش چهارم: سؤالات قواعد ۱۵

درس دوم: فی مخصر المعلم

- بخش اول: واژگان و ترجمه ۱۸
- بخش دوم: سؤالات واژگان و ترجمه ۲۱
- بخش سوم: قواعد درس - اسلوب (ساختر) شرط ۲۴
- بخش چهارم: سؤالات قواعد ۲۶

درس سوم: عجائب الأشجار

- بخش اول: واژگان و ترجمه ۲۹
- بخش دوم: سؤالات واژگان و ترجمه ۳۲
- بخش سوم: قواعد درس - معرفه و نکره ۳۶
- بخش چهارم: سؤالات قواعد ۳۷

درس چهارم: آداب الکلام

- بخش اول: واژگان و ترجمه ۴۰
- بخش دوم: سؤالات واژگان و ترجمه ۴۳
- بخش سوم: قواعد درس - جمله بعد از نکره (جمله وصفیه) ۴۶
- بخش چهارم: سؤالات قواعد ۴۷

درس پنجم: الکذب مفتاح لكل شر

- بخش اول: واژگان و ترجمه ۵۰
- بخش دوم: سؤالات واژگان و ترجمه ۵۳
- بخش سوم: قواعد درس - فعل مضارع (۱) ۵۶
- بخش چهارم: سؤالات قواعد ۵۷

درس ششم: آله ماری شیمل

صفحه

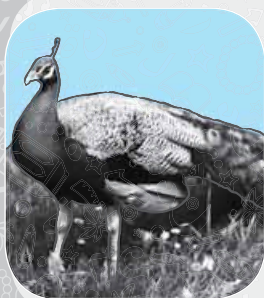
- بخش اول: واژگان و ترجمه ۵۹
- بخش دوم: سؤالات واژگان و ترجمه ۶۱
- بخش سوم: قواعد درس - فعل مضارع (۲) ۶۴
- بخش چهارم: سؤالات قواعد ۶۷

درس هفتم: تأثير اللغة الفارسية على اللغة العربية

- بخش اول: واژگان و ترجمه ۶۹
- بخش دوم: سؤالات واژگان و ترجمه ۷۲
- بخش سوم: قواعد درس - افعال ناقصه ۷۵
- بخش چهارم: سؤالات قواعد ۷۷
- پاسخ‌های تشریحی کتاب ۷۸

ضمیمه: امتحانات شبیه‌ساز نهایی

- امتحان شماره (۱) - نوبت اول (میان سال) ۹۸
- امتحان شماره (۲) - نوبت اول (میان سال) ۱۰۰
- امتحان شماره (۳) - نوبت دوم ۱۰۲
- امتحان شماره (۴) - نوبت دوم - خرداد ۱۴۰۲ (صبح) ۱۰۴
- امتحان شماره (۵) - نوبت دوم - خرداد ۱۴۰۲ (عصر) ۱۰۷
- امتحان شماره (۶) - نوبت دوم - خرداد ۱۴۰۲ (غایبین) ۱۰۹
- پاسخ امتحانات شبیه‌ساز نهایی همراه بار بزم باری ۱۱۲

مِنْ آيَاتِ الْأَخْلَاقِ

اسم التَّفْضِيلِ وَ اسْم المَكَانِ

الدَّرْسُ الْأَوَّلُ

واژگان و ترجمه

بخش اول:

واژگان

توضیح	ترجمه	کلمه	توضیح	ترجمه	کلمه
متضاد: مَيِّت / جمع: أموات، مَوْتَى / متضاد: حَيٌّ	مُرد	مَيِّت	فعل امر؛ ثلاثی مزید باب إِفْتِعَال	بپرهیزید	إِجْتَنِبُوا
			-	گمان	الظَّنُّ
ماضی: كَرِهَ / مضارع: يَكْرَهُ	ناپسند داشتید، بدتان آمد	كَرِهْتُمْ	فعل نهی ← ماضی: سَخَّرَ / مضارع: يَسْخَرُ / مصدر: سَخَّرِيه	نباید مسخره کند	لَا يَسْخَرُ
فعل امر؛ ثلاثی مزید باب إِفْتِعَال ← ماضی: اِتَّقَى / مضارع: يَتَّقِي	پروا کنید	إِتَّقُوا	-	مسخره کرد	سَخَّرَ مِنْ
اسم مبالغه	بسیار توبه‌پذیر	تَوَّاب	متضاد: رُبَّمَا، لَعَلَّ	شاید، چه‌بسا	عَسَى
«قَدْ» قبل از مضارع به معنای «گاهی، شاید» است.	گاهی می‌باشد، شاید باشد	قَدْ يَكُونُ	ماضی: كَانَ / مضارع: يَكُونُ	که باشند	أَنْ يَكُونُوا
متضاد: أَفْضَلَ، خَيْرٌ / متضاد: أَسْوَأَ	بهتر	أَحْسَنَ	-	زنان	نِسَاءٌ
«عَلَى + ضمیر / اسم» معنای «باید» دارد.	ما باید	عَلَيْنَا أَنْ	فعل نهی ← ماضی: لَمَزَ / مضارع: يَلْمِزُ	عیب نگیرید	لَا تَلْمِزُوا
ثلاثی مزید باب إِفْتِعَال ← ماضی: اِثْتَعَدَ / مضارع: يِثْتَعِدُ	که دوری کنیم	أَنْ يَتَّعِدَ	فعل نهی؛ ثلاثی مزید باب تَفَاعُل	لقب‌های زشت به یکدیگر ندهید	لَا تَنَابَزُوا بِالْأَلْقَابِ
-	غرور، خودپسندی	الْعُجْبُ	متضاد: نِعَمٌ	بد است	بِئْسَ
فعل مضارع منفی	یاد نمی‌کنیم	لَا نَذْكُرُ	متضاد: الْعِصْيَانِ	آلوده‌شدن به گناه	الْفُسُوقُ
اسم تفضیل: دام: الْآخِرِينَ: آیندگان	دیگران	الْآخِرِينَ	لَمْ + مضارع ← ماضی منفی	توبه نکرد	لَمْ يَتُوبْ
متضاد: ظَاهِرٌ	پنهان	حَفِيٌّ	متضاد: ذَنْبٌ	گناه	إِنَّمِ
ماضی: عَابَ، مضارع: يَعِيبُ	که عیب‌جویی کنی	أَنْ تَعِيبَ	فعل نهی؛ ثلاثی مزید باب تَفَعَّلَ	جاسوسی نکنید	لَا تَجَسَّسُوا
ماضی: نَصَحَ / مضارع: يَنْصَحُ	سفارش می‌کند، نصیحت می‌کند	تَنْصَحُ	فعل نهی؛ ثلاثی مزید باب إِفْتِعَال	نباید غیبت کند	لَا يَغْتَابْ
			اصطلاح	یکدیگر	بَعْضٌ ... بَعْضٌ
			فعل ثلاثی مزید باب إِفْعَال	دوست دارد	يُحِبُّ
			جمع: لَحُومٌ	گوشت	لَحْمٌ

کلمه مرکب	ترجمه	توضیح	کلمه مرکب	ترجمه	توضیح
لَا تَلْقَبُوا	لقب ندهید	فعل نهی؛ فعل ثلاثی مزید باب تفعیل	مَكْتَبَةٌ	کتابخانه	اسم مکان ← جمع: مَكَاتِب
حَرَمٌ	حرام کرد	فعل ثلاثی مزید باب تفعیل	مَطْبَعَةٌ	چاپخانه	اسم مکان ← جمع: مَطَابِع
الْإِسْتِهْزَاءُ	ریشخند کردن، تمسخر کردن	مصدر ثلاثی مزید باب إستفعال ← مترادف: السُّخْرِيَّة	جَادِلٌ	بحث کن	فعل امر؛ ثلاثی مزید باب مُفاعلة
تَسْمِيَةٌ	نامیدن، نام دادن	مصدر ثلاثی مزید باب تفعیل	فَصْلٌ	گمراه شد	فعل ثلاثی مجزّء ← حروف اصلی: ضلل
سوء الظَّنِّ	بدگمانی	-	أَبْقَى	ماندگار تر، ماندگارترین	اسم تفضیل ← متضاد: أَفْنَى
اتِّهَامٌ	تهمت زدن	مصدر ثلاثی مزید باب إفعال	سُوقٌ	بازار	جمع: أسواق
التَّجَسُّسُ	جاسوسی کردن	مصدر ثلاثی مزید باب تفعّل	بَائِعٌ	فروشنده	اسم فاعل از ثلاثی مجزّء
مُحَاوَلَةٌ	تلاش و کوشش	مصدر ثلاثی مزید باب مُفاعلة	مَرْحَباً بِكَ	خوش آمدید	-
قَبِيحَةٌ	زشت	متضاد: جَمِيلَةٌ	سِعْرٌ	قیمت	جمع: أسعار
فَضَحٌ	رسوا کردن	مصدر ثلاثی مجزّء	أَرْخَصَ	ارزان تر، ارزان ترین	متضاد: أَعْلَى
كِبَائِرٌ	بزرگها (گناهان بزرگ)	مفرد: كَبِيرَةٌ	أَبْيَضٌ	سفید	رنگهای بر وزن «أَفْعَل» اسم تفضیل نیستند.
أَهَمُّ	مهم ترین	اسم تفضیل؛ حروف اصلی: همم	أَسْوَدٌ	مشکی	رنگهای بر وزن «أَفْعَل» اسم تفضیل نیستند.
التَّوَاضُّعُ	ارتباط	مصدر ثلاثی مزید باب تفاعل	أَزْرَقٌ	آبی	رنگهای بر وزن «أَفْعَل» اسم تفضیل نیستند.
سَقَمٌ	نامید	فعل ثلاثی مزید باب تفعیل	أَحْمَرٌ	قرمز	رنگهای بر وزن «أَفْعَل» اسم تفضیل نیستند.
السُّخْرِيَّةُ	تمسخر کردن	مترادف: الإِسْتِهْزَاءُ	أَصْفَرٌ	زرد	رنگهای بر وزن «أَفْعَل» اسم تفضیل نیستند.
أَعْلَى	گران تر، گران ترین	اسم تفضیل ← متضاد: أَرْخَصَ	بِنَفْسِي	بنفش	-
الْأَرَادِلُ	فرومايگان	جمع مکسر؛ اسم تفضیل ← مفرد: الْأَرْدَلُ	الْقَسَاتِينِ	لباسهای زنانه	جمع مکسر ← مفرد: الْقُسْتَانُ
الْأَفَاضِلُ	شایستگان	جمع مکسر؛ اسم تفضیل ← مفرد: الْأَفْضَلُ	حَسَبٌ	طبق، بر حسب	-
سُئِلَ	پرسیده شد	فعل ماضی مجهول	التَّوَعَّيَاتُ	جنسها	جمع مؤنث سالم ← مفرد: التَّوَعَّيَّةُ
السَّكِينَةُ	آرامش	مترادف: الْهُدُوءُ	السَّرَاوِيلُ	شلوارها	مفرد: سِرْوَال
أَهْدَى	هدیه کرد	فعل ثلاثی مزید باب إفعال	مَتَجَرٌ	مغازه	اسم مکان ← جمع: مَتَاجِر
غَلَبَتْ	چیره شد	-	زَمِيلٌ	همکار	جمع: زُمَلَاءُ
الْبَهَائِمُ	چهارپایان	مفرد: الْبَهِيمَةُ	صَارَ	شد، گشت	مترادف: أَصْبَحَ
ذَوُ الْوَجْهَيْنِ	دورو	اصطلاح	التَّخْفِيفُ	تخفیف	مصدر ثلاثی مزید باب تفعیل
مَلْعَبٌ	ورزشگاه	اسم مکان ← جمع: مَلَاعِبُ	سَاءَ	بد شد	متضاد: حَسُنَ
مَطْعَمٌ	رستوران	اسم مکان ← جمع: مَطَاعِمُ	عَذَّبَ	عذاب داد، شکنجه کرد	فعل ثلاثی مزید باب تفعیل
مَصْنَعٌ	کارخانه	اسم مکان ← جمع: مَصَانِعُ	حَسَنْتَ	نیکو گردانیدی	فعل ثلاثی مزید باب تفعیل
مَطْبَخٌ	آشپزخانه	اسم مکان ← جمع: مَطَابِخُ	خُلِقَ	خوی، اخلاق	جمع: أخلاق
مَوْقِفٌ	ایستگاه	اسم مکان ← جمع: مَوَاقِفُ	أَثْقَلَ	سنگین تر، سنگین ترین	اسم تفضیل ← متضاد: أَخَفَّ

کلمه ترکیبی	ترجمه	توضیح	کلمه ترکیبی	ترجمه	توضیح
المیزان	ترازو، ترازوی اعمال	جمع: المَوازین	وُشِعَ	توانایی	مترادف: طاقَّة
أَحْسَنُ	نیکی کن	فعل امر؛ ثلاثی مزید باب إفعال	ذَهَبَ	طلا	دام: ذَهَبِيَّة: طلائی، ذَهَب: رفت
لَا تَقْتَرِبُوا	نزدیک نشوید	فعل نهی؛ ثلاثی مزید باب إفتعال	فِضَّة	نقره	دام: فِضِّيَّة: نقره‌ای
سَيَنْكَسِرُ	شکسته خواهد شد	فعل مستقبل؛ ثلاثی مزید باب إنفعال	عَدَاوَة	دشمنی	متضاد: صَدَاقَة، خُلَّة، دام: أَدَاء، عِدَى: دشمنان
إِسْتِغْفَار	آمرزش خواستن	مصدر ثلاثی مزید باب إستفعال	عَلَام	بسیار دانا	اسم مبالغه
تَعَلَّمَ	یاد بگیر	فعل امر؛ ثلاثی مزید باب تَفَعَّل	الْغُيُوب	نهان‌ها	مفرد: الْغَيْب
تَبَادَلْتُمْ	عوض کردید	فعل ثلاثی مزید تَفَاعُل	بَعَثَ	فرستاد، برانگیخت	مترادف: أَرْسَلَ
عَلِمَ	یاد بده	فعل امر؛ ثلاثی مزید باب تَفَعِيل	مَرْقَد	آرامگاه	اسم مکان؛ جمع: مَرَاقد
لَا يَكْتَلِفُ	تکلیف نمی‌دهد	فعل مضارع منفی (نهی)؛ ثلاثی مزید باب تَفَعِيل	الْمُرْسَلُونَ	فرستادگان	اسم مفعول از ثلاثی مزید باب إفعال

کار با متن

متن	فهرست	ترجمه
۱ «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ»	كَمَل ←	ای کسانی که ایمان آورده‌اید از بسیاری از بپرهیزید.
۲ «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَسْخَرُ قَوْمٌ مِّن قَوْمٍ عَسَىٰ أَن يَكُونُوا خَيْرًا مِنْهُمْ»	كَمَل ←	ای کسانی که ایمان آورده‌اید گروهی یکدیگر را ریشخند کنند آن‌ها از ایشان
۳ «وَلَا تَلْمِزُوا أَنْفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَزُوا بِالْأَلْقَابِ»	إِنْتَخِب ←	و به خودتان و به یکدیگر ☐ الف) ستم نکنید - دشنام ندهید. ☐ ب) عیب نگیرید - لقب ندهید.
۴ «بِئْسَ الْإِسْمُ الْفُسُوقُ بَعْدَ الْإِيمَانِ»	كَمَل ←	 نام پس از ایمان آوردن
۵ «وَمَنْ لَمْ يَتُبْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ»	صَحَّح (۲) ←	و اگر توبه نکنند پس یقیناً آن‌ها جزء ستمگران هستند.
۶ «إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ»	إِنْتَخِب ←	برخی از ☐ الف) گناه‌ها گمان‌اند ☐ ب) گمان‌ها گناه‌اند
۷ «وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا يَغْتَب بََعْضُكُم بَعْضًا»	كَمَل ←	و و نباید برخی از شما
۸ «أُحِبُّ أَحَدَكُمْ أَنْ يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوهُ»	صَحَّح (۵) ←	آیا شما دوست دارید که گوشت برادران را بخورید؟ پس بدتان می‌آید.
۹ «وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ رَّحِيمٌ»	كَمَل ←	و چراکه خداوند مهربان است.
۱۰ قَدْ يَكُونُ بَيْنَ النَّاسِ مَنْ هُوَ أَحْسَنُ مِّنَّا.	كَمَل ←	 میان مردم کسی می‌باشد که او از ما
۱۱ فَعَلَيْنَا أَنْ تَبْعِدَ عَنِ الْعَجَبِ وَ أَنْ لَا تَذْكُرَ غُيُوبَ الْآخِرِينَ بِكَلَامٍ خَفِيٍّ أَوْ بِإِشَارَةٍ.	صَحَّح (۳) ←	پس نباید غرور داشته باشیم و این‌که عیب‌های دیگران را با سخن یا اشاره یاد نکنیم.
۱۲ أَكْبَرُ الْغَيْبِ أَنْ تَعِيبَ مَا فِيكَ مِثْلُهُ.	إِنْتَخِب ←	☐ الف) عیبی را بزرگ می‌داری که مانند آن در خودت است! ☐ ب) بزرگ‌ترین عیب این است که آن‌چه مانند آن در خودت است را عیب بگیری!
۱۳ التَّجَسُّسُ وَ هُوَ مُحَاوَلَةٌ قَبِيحَةٌ لِكَشْفِ أَسْرَارِ النَّاسِ لِفَضْحِهِمْ.	كَمَل ←	 و آن زشت برای کشف رازهای مردم برای است.

متن	فعالیت	ترجمه
۱۴ وَ الْغَيْبَةُ وَ هِيَ مِنْ أَهَمِّ أَسْبَابِ قَطْعِ التَّوَاضُّلِ بَيْنَ النَّاسِ.	انتخب ←	و غیبت که آن از ☐ الف) مهم ترین اسباب قطع ارتباط بین مردم است. ☐ ب) مهم قطع روابط مردم با یکدیگر است.
۱۵ سَمِعْتُ بَعْضَ الْمُفَسِّرِينَ سُورَةَ الْحُجُرَاتِ الَّتِي جَاءَتْ فِيهَا هَاتَانِ الْآيَتَانِ بِسُورَةِ الْأَخْلَاقِ.	کمل ←	برخی از مفسران سوره حجرات را که در آن، این آمده است سوره اخلاق
سایر جملات مهم درس		
۱۶ جَبَلٌ دَمَوْنَدٌ أَعْلَى جِبَالِ إِيرَانَ.	صحیح (۲) ←	کوه دماوند از کوه های بلند ایران است.
۱۷ إِذَا مَلَكَ الْأَرَاذِلُ هَلَكَ الْأَفَاضِلُ.	کمل ←	هرگاه به حکومت رسند هلاک می گردند.
۱۸ سَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ: مَنْ أَحَبَّ النَّاسَ إِلَى اللَّهِ؟ قَالَ: أَنْفَعُ النَّاسِ لِلنَّاسِ.	صحیح (۵) ←	پیامبر خدا ﷺ پرسید: چه کسی مردم را نزد خداوند دوست دارد؟ گفتند: مردمی که به مردم دیگر نفع برسانند.
۱۹ أَحْسَنُ زِينَةِ الرَّجُلِ السَّكِينَةُ مَعَ إِيْمَانٍ.	انتخب ←	☐ الف) نیکوترین زینت مرد، آرامش همراه با ایمان است. ☐ ب) زینت نیکو برای مرد، آرامش داشتن مؤمن است.
۲۰ خَيْرٌ مِنَ الْخَيْرِ فَاعِلُهُ وَ أَجْمَلُ مِنَ الْجَمِيلِ قَائِلُهُ.	کمل ←	بهتر از کار خوب است و از زیبایی است.
۲۱ شَرُّ النَّاسِ مَنْ لَا يَعْتَقِدُ الْأَمَانَةَ وَلَا يَجْتَنِبُ الْخِيَانَةَ.	کمل ←	بدترین مردم کسی است که نباشد و از خیانت
۲۲ خَيْرُ الْأُمُورِ أَوْسَطُهَا.	کمل ←	برترین کارها آن هاست.
۲۳ ﴿رَبَّنَا آمَنَّا فَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَ أَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ﴾	انتخب ←	پروردگارا ایمان آوردیم، پس ☐ الف) ما را بیمارز و بر ما رحم کن در حالی که تو بهترین رحم کنندگانی! ☐ ب) عذر ما را بپذیر و ما را ببخش حال آن که تو بهترین بخشایشگری!
۲۴ خَيْرٌ إِخْوَانِكُمْ مَنْ أَهْدَى إِلَيْكُمْ غُيُوبَكُمْ.	کمل ←	بهترین کسی است که عیب های شما را به شما
۲۵ ﴿لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ﴾	کمل ←	شب قدر از ، است.
۲۶ مَنْ غَلَبَتْ شَهْوَتُهُ عَقْلَهُ فَهُوَ شَرٌّ مِنَ الْبَهَائِمِ.	صحیح (۲) ←	هر کسی که شهوتش مغلوب عقلش شود او بدتر از گیاهان است.
۲۷ شَرُّ النَّاسِ ذُو الْوَجْهَيْنِ.	کمل ←	بدترین مردم
۲۸ ﴿وَ جَادِلْهُمْ بَالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ﴾	کمل ←	و به شیوه ای که است با آن ها بحث کن، زیرا پروردگارت به کسی که از راهش گمراه شد، است.
۲۹ كَانَتْ مَكْتَبَتُهُ «جَنْدِي سَابُور» فِي خَوْزِستان أَكْبَرُ مَكْتَبَةٍ فِي الْعَالَمِ الْقَدِيمِ.	انتخب ←	 جندی شاپور در خوزستان در جهان قدیم است. ☐ الف) دانشگاه - برترین دانشگاه ☐ ب) کتابخانه - بزرگ ترین کتابخانه
۳۰ كَمْ سِعَرُ هَذَا الْقَمِيصِ الرَّجَالِي؟ سِتُونَ أَلْفَ تَومَانٍ.	صحیح (۳) ←	قیمت های این پیراهن های مردانه چند است؟ نود هزار تومان!
۳۱ أَرِيدُ أَرْحَصَ مِنْ هَذَا. هَذِهِ الْأَسْعَارُ غَالِيَةٌ.	انتخب ←	☐ الف) ارزان تر از این می خواهم. این قیمت ها گران اند. ☐ ب) گران تر از این می خواهم. این قیمت ها ارزان اند.
۳۲ أَبْيَضٌ وَ أَسْوَدٌ وَ أَرْزَقٌ وَ أَحْمَرٌ وَ أَصْفَرٌ وَ يَنْفَسَجِيٌّ.	کمل ←	سفید و و و قرمز و زرد و
۳۳ ذَلِكَ مَتَجَزَّ زَمِيلِي، لَهُ سَرَاوِيلُ أَفْضَلُ.	صحیح (۲) ←	آن مغازه دوستم است او لباس های بهتری دارد.
۳۴ صَارَ الْمَبْلَغُ مِئَتَيْنِ وَ ثَلَاثِينَ أَلْفَ تَومَانٍ. أَعْطَانِي بَعْدَ التَّخْفِيفِ مِئَتَيْنِ وَ عِشْرِينَ أَلْفًا.	انتخب ←	مبلغ هزار تومان شد؛ پس از دویست و بیست هزار به من بده. ☐ الف) دویست و سی - تخفیف ☐ ب) سیصد و بیست - حراجی

ترجمه	فعلیت	متن	
هر کس آفرینشش با بدی باشد خودش عذاب می بیند.	صَحَّح (۳) ←	مَنْ سَاءَ خُلُقُهُ عَذَّبَ نَفْسَهُ.	۳۵
☐ الف) من برای پایان دادن به بدی های اخلاقی فرستاده شده ام! ☐ ب) من فقط فرستاده شدم تا بزرگواری های اخلاق را کامل کنم!	إِنْتَجَبَ ←	إِنَّمَا يُعِثُّ لِاتِّمَمِّ مَكَارِمِ الْأَخْلَاقِ.	۳۶
خدایا که آفرینشم را پس اخلاقم را	كَمَلْ ←	اللَّهُمَّ كَمَا حَسَّنْتَ خَلْقِي فَحَسِّنْ خُلُقِي.	۳۷
چیزی در ترازو از اخلاق نیکو نیست.	كَمَلْ ←	لَيْسَ شَيْءٌ أَثْقَلَ فِي الْمِيزَانِ مِنَ الْخُلُقِ الْحَسَنِ.	۳۸
خداوند وجودی را بیش از توانش عذاب نمی کند.	صَحَّح (۲) ←	﴿لَا يَكْتَلِفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا﴾	۳۹
سکوت و سخن گفتن است. ☐ الف) طلا - نقره ☐ ب) طلائی - نقره ای	إِنْتَجَبَ ←	السُّكُوتُ ذَهَبٌ وَ الْكَلَامُ فِضَّةٌ.	۴۰
..... بندگان خدا نزد خدا برای بندگان است.	كَمَلْ ←	أَحَبُّ عِبَادِ اللَّهِ إِلَى اللَّهِ أَنْفَعُهُمْ لِعِبَادِهِ.	۴۱
دشمن دانا بهتر از دوست نادان است.	صَحَّح (۲) ←	عَدَاوَةُ الْعَاقِلِ خَيْرٌ مِنْ صَدَاقَةِ الْجَاهِلِ.	۴۲

سوالات واژگان و ترجمه

بخش دوم:

اجعل كلمة مناسبة في مكانها المناسب.

ظَنَ - إِيْمَانٌ - إِثْمٌ - مَيِّتٌ - أَحَلَّ - مُحَاوَلَةٌ - خَفِيَ - عَسَى - أَرَادَ - تَعَالَى - يَنْتَسِ - أَمَانَةٌ - صَلَّ - سَبِيلٌ - بَغْرٌ -
أَسْوَدٌ - رَخِيصَةٌ - عَدَاوَةٌ - أَسْفَلَ - ثَنَاءٌ

..... = ۵۷- ثَمَنٌ	 = ۵۰- ذَنْبٌ	 ≠ ۴۳- حَنِيٌّ
..... ≠ ۵۸- أَعْلَى	 ≠ ۵۱- خِيَانَةٌ	 ≠ ۴۴- حَرَمٌ
..... ≠ ۵۹- صَدَاقَةٌ	 ≠ ۵۲- أَبْيَضٌ	 ≠ ۴۵- يَقِينٌ
..... = ۶۰- مَذْحٌ	 ≠ ۵۳- ظَاهِرٌ	 = ۴۶- سَعْيٌ
..... ≠ ۶۱- نِعَمٌ	 ≠ ۵۴- أَفْضَلٌ	 = ۴۷- طَرِيقٌ
	 ≠ ۵۵- إِهْتَدَى	 ≠ ۴۸- كُفْرٌ
	 ≠ ۵۶- غَالِيَةٌ	 = ۴۹- رُبَّمَا

اكتب كلمة مناسبة حسب التوضيحات.

- ۶۲- تَسْمِيَةُ الْآخَرِينَ بِالْأَسْمَاءِ الْقَبِيحَةِ. ←
 ۶۴- جَعَلَهُ حَرَامًا. ←
 ۶۶- الَّذِي لَيْسَ حَيًّا. ←
 ۶۸- الَّذِي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ. ←
 ۷۰- الذُّنُوبُ الْكَبِيرَةُ. ←
 ۶۳- إِتِهَامٌ شَخْصٍ لِشَخْصٍ آخَرَ بِدُونِ دَلِيلٍ مَنْطِقِيٍّ. ←
 ۶۵- مُحَاوَلَةٌ قَبِيحَةٌ لِكَشْفِ أَسْرَارِ النَّاسِ لِفَضْحِهِمْ. ←
 ۶۷- مِنْ أَهَمِّ أَسْبَابِ قَطْعِ التَّوَاصُلِ بَيْنَ النَّاسِ. ←
 ۶۹- سَمَّاها بَعْضُ الْمُفَسِّرِينَ بِسُورَةِ الْأَخْلَاقِ. ←
 ۷۱- الْكِبَرُ وَ غُرُورٌ بِالنَّفْسِ. ←

أكتب كلمة تناسب الصور.

التمرين الثالث:

-٧٥

-٧٤

-٧٣

-٧٢

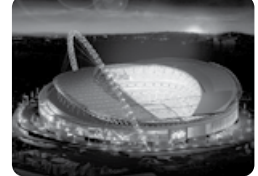
-٧٩

-٧٨

-٧٧

-٧٦

أكتب ما يُطلَبُ عن المفردات.

التمرين الرابع:

٨١- لحم جمع

٨٢- أنفُس مفرد

٨٣- كِبَائِر مفرد

٨٤- أَلْقَاب مفرد

٨٥- أَرَاذِل جمع

٨٦- مَيِّت مفرد

٨٧- مَلَاعِب مفرد

٨٨- نِهَائِم جمع

٨٩- زَمِيل جمع

٨٩- سِغَر جمع

٩١- أَلَف مفرد

٩٠- هُمُوم مفرد

٩٣- عَبْد جمع

٩٢- مَلْبَس جمع

٩٥- مَكَارِم مفرد

٩٤- قُسْتَان جمع

انتخب الكلمة الغريبة في كل مجموعة.

التمرين الخامس:

☐ تخفيض

☐ تخفيف

☐ تقليل

٩٦- ☐ تحفيظ

☐ إثم

☐ فسوق

☐ لحم

٩٧- ☐ عجب

☐ أكثر

☐ أبيض

☐ أزرق

٩٨- ☐ أصفر

☐ لَمَزَ

☐ ساعد

☐ غاب

٩٩- ☐ سَخِرَ

☐ سفاهة

☐ فجور

☐ فسق

١٠٠- ☐ حياء

☐ أولاد

☐ رجال

☐ نساء

١٠١- ☐ كِبَائِر

☐ نَشَرَ

☐ سَتَرَ

☐ كَشَفَ

١٠٢- ☐ فَضَحَ

☐ مَيِّت

☐ ليل

☐ مَسَاء

١٠٣- ☐ صباح

أكتب معنى المفردات التي تحتها خط.

التمرين السادس:

١٠٥- من أهم أسباب قطع التواصل بين الناس. <

١٠٤- هو من كِبَائِر الذنوب. <

١٠٧- لا تتنازروا بالألقاب <

١٠٦- عسى أن يكونوا خيراً منهم <

- ۱۰۸- ﴿وَ اتَّقُوا اللَّهَ﴾
 ۱۱۰- أَكْبَرُ الْعَيْبِ أَنْ تَعِيبَ مَا فِيكَ مِثْلَهُ.
 ۱۱۲- أَحْسَنُ زِينَةِ الرَّجُلِ السَّكِينَةُ مَعَ إِيمَانٍ.
 ۱۱۴- شَرُّ النَّاسِ ذَوَاوُجْهَيْنِ.
 ۱۱۶- يَخْتَلِفُ السَّعْرُ حَسَبَ التَّوَعَّيَاتِ.
 ۱۱۸- ﴿مَنْ بَعَثْنَا مِنْ مَرْقَدِنَا هَذَا﴾
 ۱۲۰- اللَّهُمَّ أَذْنْتُ لِي فِي دُعَاكَ.
- ۱۰۹- عَلَيْنَا أَنْ نَبْتَغِدَ عَنِ الْعَجَبِ.
 ۱۱۱- ﴿اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِنَ الظَّنِّ﴾
 ۱۱۳- خَيْرُ إِخْوَانِكُمْ مَنْ أَهْدَى إِلَيْكُمْ غُيُوبَكُمْ.
 ۱۱۵- ﴿وَ جَادِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ﴾
 ۱۱۷- ذَلِكَ مَتَجَرَّزٌ زَمِيلِي.
 ۱۱۹- وَ أَشَدُّ الْمُعَاقِبِينَ فِي مَوْضِعِ النَّكَالِ.

التمرین السابع: ضَعِ فِي الْفَرَاغِ كَلِمَةً مُنَاسِبَةً.

- ۱۲۱- خَيْرُ إِخْوَانِكُمْ مَنْ إِلَيْكُمْ غُيُوبَكُمْ.
 □ أَرْحَم □ أَهْدَى □ غَلَب □
 ۱۲۲- إِشْتَرَيْنَا وَ فَلسَاتَيْنِ بِأَسْعَارٍ رَخِيصَةٍ.
 □ سَرَاوِيل □ أَشْهُرًا □ مَوَاقِف □
 ۱۲۳- هِيَ أَنْ تَذْكُرَ أَخَاكَ وَ أَخْتِكَ بِمَا يَكْرَهُانِ.
 □ التَّجَسُّس □ التَّوَاصُل □ الغيبة □
 ۱۲۴- أَرَادَ الْمُشْتَرِي السَّعْرِ.
 □ نَوْعِيَّة □ مَتَجَرَّز □ تَخْفِيز □
 ۱۲۵- مَنْ الْمُؤْمِنِينَ فَعَلِيهِ أَنْ يَغْتَذِرَ إِلَيْهِمْ.
 □ إِغْتَاب □ إِتْقَى □ مَدَح □
 ۱۲۶- سَيِّدَتِي يَخْتَلِفُ حَسَبَ التَّوَعَّيَاتِ.
 □ السَّرْوَال □ الرَّجَالِي □ السَّعْر □
 ۱۲۷- خَمْسَةٌ وَ سِتُّونَ نَاقِصٌ ثَلَاثَةٌ وَ عِشْرِينَ يُسَاوِي
 □ اِثْنَيْنِ وَ أَرْبَعِينَ □ اِثْنَيْنِ وَ سَبْعِينَ □ أَرْبَعَةٌ وَ عِشْرِينَ □
 ۱۲۸- حَسَنٌ وَلَكِنْ فِي النِّسَاءِ أَحْسَنُ.
 □ الإِحْسَان □ الْحَيَاء □ الإِسْتِهْزَاء □

التمرین الثامن: عَيِّنِ التَّرْجَمَةَ الصَّحِيحَةَ.

- ۱۲۹- تَنْصَحُنَا الْآيَةُ الْأُولَى:
 □ (۱) آيَةُ نَخَسْتِ مَا رَا نَصِيحَتِ مِي كَنْد.
 ۱۳۰- عَلَيْنَا أَنْ نَبْتَغِدَ عَنِ الْعَجَبِ:
 □ (۱) مَا بَايْدَ از خُودِ بِيْنِي دُورِي كَنِيم.
 ۱۳۱- أَحَبُّ عِبَادِ اللَّهِ إِلَى اللَّهِ أَنْفَعُهُمْ لِعِبَادِهِ:
 □ (۱) بَنْدِگَانِ مَحْبُوبِ خُدا بَه بَنْدِگَانِ دِيگَرِ سُوْدِ مِي رَسَانْدِ.
 □ (۲) مَحْبُوبِ تَرِيْنِ بَنْدِگَانِ خُدا نَزْدِ خُدا سُوْدَمَنْدِ تَرِيْنِ آنْ هَا بَرَايِ بَنْدِگَانِ اَوْسْتِ.
 ۱۳۲- ﴿أُحِبُّ أَحَدَكُمْ أَنْ يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا﴾:
 □ (۱) آيَا از شِما كُسي هِست كِه دُوسْتِ دَارْدِ گوشتِ مَرْدِ هَايِ رَا بَخُورْدِ؟
 □ (۲) آيَا كُسي از شِما دُوسْتِ دَارْدِ كِه گوشتِ بَرادَرِشِ رَا دَرِ حَالِي كِه مُرْدِ هِست، بَخُورْدِ؟
 ۱۳۳- ﴿مَنْ بَعَثْنَا مِنْ مَرْقَدِنَا هَذَا مَا وَعَدَ الرَّحْمَنُ وَ صَدَّقَ الْمُرْسَلُونَ﴾:
 □ (۱) چِه كُسي مَا رَا از جَايِگَا هِمَانِ بَرانگِيخْتِ؛ اِيْنِ هِمَانِ اسْتِ كِه خُدا وَعْدِ هِ داده وَ پِيامبرانِ گُفْتِ هَانْدِ.
 □ (۲) چِه كُسي مَا رَا از آراَمگَا هِمَانِ بَرانگِيخْتِ؛ اِيْنِ هِمَانِ اسْتِ كِه خُداوَنْدِ رَحْمَانِ وَعْدِ دادِ وَ پِيامبرانِ رَاسْتِ گُفْتَنْدِ.

۱۳۴- أَفْضَلُنَا مَنْ يُحِبُّونَ الْعِلْمَ وَ يَعْمَلُونَ بِهِ:

□ (۱) برترین‌های ما کسانی هستند که دانش را دوست دارند و بدان عمل می‌کنند.

□ (۲) بافضیلت‌ترین ما کسانی هستند که علم را دوست می‌دارند و به آن عالم‌اند.

۱۳۵- أَحَبُّ إِخْوَانِنَا مَنْ يُزْشِدُونَنَا إِلَى فَهْمِ عُيُوبِنَا بِكَلَامٍ لَيِّنٍ:

□ (۱) دوستدارترین دوستان، کسانی هستند که ما را در فهم عیبمان با سخن دلنشین راهنمایی کنند.

□ (۲) محبوب‌ترین برادران ما، کسانی هستند که با سخن نرم ما را به درک عیب‌هایمان راهنمایی می‌کنند.

التمرین التاسع: ترجم العبارات التالية.

۱۳۶- قَدْ يَكُونُ بَيْنَ النَّاسِ مَنْ هُوَ أَحْسَنُ مِنَّا، فَعَلِينَا أَنْ نَبْتَغِدَ عَنِ الْعُجْبِ. ←

۱۳۷- إِذَنْ فَقَدْ حَزَمَ اللَّهُ تَعَالَى فِي هَاتَيْنِ الْآيَتَيْنِ: الْاسْتِهْزَاءَ بِالْآخَرِينَ، وَ تَسْمِيَتَهُم بِالْأَسْمَاءِ الْقَبِيحَةِ. ←

۱۳۸- التَّجَسُّسُ مِنْ كِبَائِرِ الذُّنُوبِ فِي مَكْتَبِنَا وَ مِنَ الْأَخْلَاقِ السَّيِّئَةِ. ←

۱۳۹- خَيْرٌ مِنَ الْخَيْرِ فَاعِلُهُ وَ أَجْمَلُ مِنَ الْجَمِيلِ قَائِلُهُ. ←

التمرین العاشر: ترجم الآيات و الأحاديث.

۱۴۰- ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَسْخَرْ قَوْمٌ مِنْ قَوْمٍ عَسَى أَنْ يَكُونُوا خَيْرًا مِنْهُمْ﴾ ←

۱۴۱- ﴿يَنْسُ الْإِسْمَ الْفُسُوقُ بَعْدَ الْإِيمَانِ وَ مَنْ لَمْ يَتُبْ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ﴾ ←

۱۴۲- ﴿أُحِبُّ أَحَدَكُمْ أَنْ يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوهُ وَ اتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ رَحِيمٌ﴾ ←

۱۴۳- أَكْبَرُ الْعَيْبِ أَنْ تَعِيبَ مَا فِيكَ مِثْلَهُ. ←

بخش سوم: قواعد درس - اسم تفضیل، اسم مکان

اسم تفضیل

اسم تفضیل، همان صفت تفضیلی در فارسی است که دارای معنای «تر، ترین» است و بر دو وزن «أَفْعَل، فُعْلَى» به کار می‌رود.

وزن «أَفْعَل» برای مذکر به کار می‌رود، اما اگر برای مقایسه دو نفر یا دو چیز بخواهیم از اسم تفضیل استفاده کنیم، چه مذکر چه مؤنث از «أَفْعَل مِنْ» استفاده می‌کنیم. به بیان دیگر در عربی چیزی به نام «فُعْلَى مِنْ» نداریم.

مثال عَلِيٌّ أَكْبَرُ مِنْ فَاطِمَةَ. - فاطمة أصغر من علي! - هذه المنضدة أجمل من تلك المنضدة.

● در سایر موارد (غیر مقایسه دو نفر) برای مذکر از «أَفْعَل» و برای مؤنث از «فُعْلَى» استفاده می‌کنیم.

مثال عَلِيٌّ أَحْسَنُ التَّلَامِيذِ. - فاطمة حُسنی التَّلَمِيذَاتِ.

نکات ۱ اسم تفضیل در جمع یا به صورت جمع سالم «وَنَ، يَنَ، ات» می‌گیرد و یا جمع مکسر بر وزن «أَفْعَال» می‌آید.

مثال أَكْبَرُ، أَصَاغِرُ، أَفَاضِلُ، أَرَاذِلُ و ...

● البته ممکن است اسمی بر وزن یا آهنگ «أَفْعَال» باشد، ولی مفردش اسم تفضیل نباشد.

مثال أَمَّا كُنْ (که مفردش «مکان» است).

۲ وزن «أَفْعَل» در چند جا کمی تغییر می‌کند:

۱- دو حرف اصلی کلمه یکسان باشند. ﴿أَفَلَّ﴾

مثال أَفَلَّ (کم‌ترین)، أَهَمَّ (مهم‌ترین)، أَشَدَّ (سخت‌ترین)، أَحَبَّ (دوست‌داشتنی‌ترین)، أَجَلَّ (گرامی‌ترین)

۲- حرف آخر اصلی «و، ی» باشد ﴿أَفْعَى﴾ (ا)

مثال أَقْوَى (قوی‌تر، ترین)، أَعْلَى (گران‌تر، ترین)، أَعْلَى (بالا‌تر، بالاترین) و ...

۳ دام‌ها:

۱- رنگ‌ها و عیب‌ها هرچند بر وزن «أَفْعَل» هستند، اما اسم تفضیل محسوب نمی‌شوند. مؤنث این کلمات بر وزن «فَعْلَاء» است.

مثال رنگ‌ها: أَرْزَقُ (آبی) - أَحْمَرُ (قرمز) - أَخْضَرُ (سبز) - أَصْفَرُ (زرد) - أَبْيَضُ (سفید) - أَسْوَدُ (مشکی) که مؤنثشان می‌شود: زَرْقَاءُ - حَمْرَاءُ - خَضْرَاءُ - صَفْرَاءُ - بِيضَاءُ - سَوْدَاءُ

مثال عیب‌ها: أَعْمَى (کور) - أَصَمَّ (کر) - أَبْکَمَ (لال) و ...

۲- برخی فعل‌ها نیز شبیه اسم تفضیل‌اند، آن‌ها را با اسم تفضیل اشتباه نگیرید. بهترین راه، ترجمه کردن جمله است:

• وزن «أَفْعَلُ» ماضی باب افعال!

مثال أَكْرَمَ اللَّهُ الْإِنْسَانَ: خداوند انسان را گرامی داشت.

• وزن «أَفْعِلُ» امر باب افعال!

مثال أَحْسِنُ إِلَى النَّاسِ: به مردم نیکی کن!

• وزن «أَفْعَلُ» مضارع ثلاثی مجزّد صیغۀ متکلم وحده (أنا):

مثال أَعْلَمُ أَنَّ النَّاسَ ... می‌دانم که مردم ...

۴ به طور کلی اگر بلافاصله بعد از وزن «أَفْعَلُ» یک حرف داشتیم، چنانچه آن حرف، «مِن» باشد، غالباً وزن «أَفْعَلُ» اسم تفضیل است و اگر آن حرف غیر از «مِن» باشد، غالباً وزن «أَفْعَلُ» اسم تفضیل نیست.

مثال • أَعْلَمُ أَنْ ... می‌دانم که (اسم تفضیل نیست).

• أَحْسَنُ مِنْ ... بهتر از (اسم تفضیل است).

• أَحْسَنُ إِلَى ... نیکی کن به ... (اسم تفضیل نیست).

۵ اگر پس از وزن «أَفْعَلُ» یک اسم مجرور (دارای علامت ـ، ـِ، ـَ) داشیم، صددرصد وزن «أَفْعَلُ» اسم تفضیل است.

مثال أَحْسَنُ التَّلَامِيذِ: بهترین دانش‌آموزان

۶ عدد چهار یعنی «أَرْبَعُ» نیز بر وزن «أَفْعَلُ» است، اما اسم تفضیل نیست؛ اما عدد «الأَوَّلُ» اسم تفضیل است که مؤنث آن هم «الأُولَى» است!

۷ دو اسم «خَيْرٌ، شَرٌّ» می‌توانند اسم تفضیل باشند. به شرطی که اولاً «ال» نگیرند، ثانیاً در ترجمه، حتماً معنای «تر، ترین» بدهند!

• انواع «خَيْرٌ، شَرٌّ»

۱ مصدر: خوبی، بدی! **مثال** اِعْمَلِ الْخَيْرَ: خوبی را انجام بده!

۲ صفت ساده (مطلق): خوب، بد! الإِنْفَاقُ خَيْرٌ: بخشش، خوب است!

۳ صفت تفضیلی (اسم تفضیل): بهتر، بدترین، بدتر، بدترین: أَنْتَ خَيْرُ التَّلَامِيذِ: تو بهترین دانش‌آموزان هستی!

• نکات اگر پس از «خَيْرٌ» و «شَرٌّ» یک اسم یا حرف «مِن» بیاید، به احتمال قریب به یقین اسم تفضیل است.

۸ چالش «أَخِرٌ» و «آخِرٌ»

۱ هر دوی این اسامی از حروف اصلی یکسان «أَخِرٌ» هستند.

۲ «أَخِرٌ» بر وزن «فَاعِلٌ» اسم فاعل از ثلاثی مجزّد است و «آخِرٌ» بر وزن «أَفْعَلُ» اسم تفضیل است!

۳ مؤنث اسم «أَخِرٌ»، اسم «آخِرَة» است، اما مؤنث اسم «آخِرٌ»، اسم «أَخْرَى» است.

۴ جمع «أَخِرٌ»، جمع سالم «آخِرِينَ، آخِرُونَ» یا جمع مکسر «أَوَاخِر» است، اما جمع اسم «آخِرٌ» جمع سالم «آخِرُونَ، آخِرِينَ» یا جمع مکسر آن «أَخَرٌ» است.

التمرین الحادي عشر: عَيْنُ اسم التَّفْضِيلِ وَ تَرْجِمِهِ.

۱۴۴- ﴿أَدْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمَةِ وَ الْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَ جَادِلْهُمْ بِالتِّي هِيَ أَحْسَنُ﴾ ←

۱۴۵- الْمَحِيطُ أَكْبَرُ مِنَ الْبَحْرِ كَثِيراً. ←

۱۴۶- ﴿لَا يَسْخَرُ قَوْمٌ مِنْ قَوْمٍ عَسَى أَنْ يَكُونُوا خَيْراً مِنْهُمْ﴾ ←

التمرین الثاني عشر: عَيْنُ اسم التَّفْضِيلِ وَ اذْكُرْ مَحَلَّهُ الْإِعْرَابِيَّ.

۱۴۷- أَحَبُّ عِبَادِ اللَّهِ إِلَى اللَّهِ أَنْفَعُهُمْ لِعِبَادِهِ. ←

۱۴۸- ذَلِكَ مَتَجَرَّزٌ مِثْلِي، لَهُ سِرَاوِيلٌ أَفْضَلُ. ←

۱۴۹- الْعِلْمُ خَيْرٌ مِنَ الْمَالِ. الْعِلْمُ يَحْرُسُكَ وَ أَنْتَ تَحْرُسُ الْمَالَ. ←

۱۵۰- عَيْنُ مَا فِيهِ «اسم التفضیل» أكثر:

□ (۱) أعوذ من الشرور بأحسن الخالقين!

□ (۲) أفضلکم من هو ألبین و ألطف للآخرين!

□ (۳) أحبُّ أوسط الأمور لأتھا خير الأعمال!

۱۵۱- عَيِّنْ مَا فِيهِ اسْمُ التَّفْضِيلِ أَقَلَّ:

- (۱) إِنَّ الْخَوْفَ مِنَ الْأَلَمِ أَسْوَأُ مِنْ نَفْسِ الْأَلَمِ!
 □ (۲) لَا تَنْتَظِرُ النَّظْرَةَ الْحُسْنَى، إِعْمَلْهَا، سَيَجِيءُ لَكَ خَيْرٌ مِنْهَا!
 □ (۳) إِنَّ الَّذِينَ يَنْصَحُونَكَ لِأَفْضَلِ الْأُمُورِ هُمُ الَّذِينَ جَزَّوْا شَرَّ ظُرُوفِ الْحَيَاةِ غَالِبًا!

اسم مکان

● اسم مکان، اسمی است که دلالت بر مکان انجام کاری می‌کند. این اسم بر وزن «مَفْعَل، مَفْعِل، مَفْعَلَة» می‌آید.

مثال مَقْتَل (محل قتل)، مَشْرِق (محل طلوع خورشید)، مَدْرَسَة (محل درس آموزی)، مَلْعَب (ورزشگاه)، مَطْبَخ (آشپزخانه)، مَطْعَم (رستوران)، مَطْبَعَة (چاپخانه) و ...

نکات ۱ اگر اسمی معنای مکان بدهد، اما بر وزن‌های فوق نباشد، عمراً اسم مکان محسوب نمی‌شود.

مثال بَيْت، شَارِع، سَوْق، فُنْدُق و ...

۲ جمع اسم مکان بر وزن «مَفَاعِل» می‌آید.

مثال مَلَايِب، مَدَارِس، مَسَاكِن، مَجَالِس و ...

البته هر کلمه‌ای بر وزن «مَفَاعِل» لزوماً اسم مکان نیست.

مثال مَفَاخِر (افتخارات)، مَصَالِح (مصلحت‌ها)

۳ اگر اسمی بر وزن «م ... ت» باشد، اما معنای مکان بدهد صد درصد اسم مکان از ثلاثی مزید است.

مثال مُسْتَشْفَى (بیمارستان)، مُسْتَوَصَف (درمانگاه)، مُخْتَبَر (آزمایشگاه)، مُعْجَم (واژه‌نامه)، مُسْتَنْقَع (باتلاق)

۴ ظاهر وزن «مَفْعَل» گاهی تغییر می‌کند:

۱ اگر دو حرف از حروف اصلی یکسان باشد ⇨ مَفَل

۲ اگر حرف دوم اصلی «و» باشد ⇨ مَفَال

۳ اگر حرف دوم اصلی «ی» باشد ⇨ مَفِيل

۴ اگر حرف سوم اصلی «ی» باشد ⇨ مَفْعِي

۵ اگر اسمی بر وزن‌های اسم مکان باشد، اما معنای زمان بدهد اسم مکان نیست، بلکه اسم زمان است که در کتاب درسی اسمی از آن به میان نیامده است.

مثال مَوْعِدْنَا عِنْدَ الْغُرُوبِ: زمان وعده ما هنگام غروب است.

التمرین الثالث عشر: عَيِّنْ اسْمَ الْمَكَانِ وَ تَرْجِمِهِ.

۱۵۲- ﴿سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَى﴾ ←

۱۵۳- النَّظَرُ فِي ثَلَاثَةِ أَشْيَاءَ عِبَادَةِ النَّظَرُ فِي الْمُصْحَفِ، وَ النَّظَرُ فِي وَجْهِ الْوَالِدَيْنِ، وَ النَّظَرُ فِي الْبَحْرِ. ←

۱۵۴- أَمْرُهُمْ ذُو الْقُرْنَيْنِ بِأَنْ يَأْتُوا بِالْحَدِيدِ وَ الْحَاسِ، فَوَضَعَهُمَا فِي ذَلِكَ الْمَضِيقِ. ←

۱۵۵- حَتَّى وَصَلَ إِلَى مَنَاطِقٍ فِيهَا مُسْتَنْقَعَاتٌ مِهَاهُمَا ذَاتُ رَائِحَةٍ كَرِيهَةٍ. ←

۱۵۶- اللَّيْلُ وَقْتُ مُمْتَدٍّ مِنْ مَغْرِبِ الشَّمْسِ إِلَى طُلُوعِ الْفَجْرِ. ←

التمرین الرابع عشر: عَيِّنْ اسْمَ الْمَكَانِ وَ اكْتُبْ مَحَلَّهُ الْإِعْرَابِي.

۱۵۷- كَانَ الْفَلَّاحُ يَعْمَلُ فِي الْمَرْزَعَةِ مِنَ الصَّبَاحِ إِلَى اللَّيْلِ. ←

۱۵۸- ذَلِكَ مَتَجَزَّ زَمِيلِي، لَهُ سَرَاوِيلُ أَفْضَلُ. ←

۱۵۹- الْبَوْمَةُ طَائِرٌ يَسْكُنُ فِي الْأَمَاكِنِ الْمَتْرُوكَةِ يَنَامُ فِي النَّهَارِ وَ يَخْرُجُ فِي اللَّيْلِ. ←

التمرین الخامس عشر: لِلتَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ

(در این تمرین می‌بایست ویژگی‌های کلمه را بنویسید. به عنوان مثال اگر اسم باشد برای آن تعداد، جنس، نوع اسم فاعل و اسم مفعول و ... را بنویسید و اگر فعل باشد برای آن صیغه، زمان، معلوم یا مجهول و ... را بنویسید.)

۱۶۰- بُعِثْتُ:
 ۱۶۱- أَفَاضِلُ:

سؤالات قواعد

بخش چهارم:

التمرین السادس عشر: صُغ اسم التفضيل أو اسم المكان من الأفعال التالية.

- ۱۶۲- صَدَّقَ (اسم التفضيل للمذكر):
 ۱۶۳- نَفَعَ (اسم التفضيل للمذكر):
 ۱۶۴- حَكَّمَ (اسم المكان عَلَى وزن مفعلة):
 ۱۶۵- حَسَّنَ (اسم التفضيل للمؤنث):
 ۱۶۶- وَفَى (اسم التفضيل للمذكر):
 ۱۶۷- فَضَّلَ (اسم التفضيل للجمع):
 ۱۶۸- بَقِيَ (اسم التفضيل للمذكر):
 ۱۶۹- سَجَدَ (اسم المكان للجمع):
 ۱۷۰- زَرَعَ (اسم المكان للجمع):
 ۱۷۱- كَبَّرَ (اسم التفضيل للمذكر):
 ۱۷۲- عَزَّ (اسم التفضيل للمذكر):

التمرین السابع عشر: عَيِّن اسم المكان و اسم التفضيل في العبارات التالية.

- ۱۷۳- أَقْرَبَكُمْ مِنِّي عَدَاً فِي الْمَوْقِفِ أَصْدَقُكُمْ لِلْحَدِيثِ وَ أَوْفَاكُمْ بِالْعَهْدِ. ←
 ۱۷۴- الْغَيْبَةُ مِنْ أَهَمِّ أَشْبَابِ قَطْعِ التَّوَاصُلِ بَيْنَ النَّاسِ. ←
 ۱۷۵- الدُّنْيَا مَنْزِلٌ صَدِيقٍ لِمَنْ صَدَّقَهَا. ←
 ۱۷۶- كَانَتْ مَكْتَبَةُ جُنْدِي سَابُورٍ فِي خُوزِسْتَانٍ أَكْبَرُ مَكْتَبَةٍ فِي الْعَالَمِ. ←
 ۱۷۷- أَتَقَى النَّاسَ مَنْ لَا يَخَافُ النَّاسَ مِنْ لِسَانِهِ. ←
 ۱۷۸- مُعَلِّمُونَا فِي الْمَدْرَسَةِ مِنْ أَفْضَلِ مُعَلِّمِي الْبِلَادِ. ←
 ۱۷۹- تَنْصَحُنَا الْآيَةُ الْأُولَى وَ تَقُولُ لَا تَعْبُوا الْآخَرِينَ. ←

ترجم التراكيب و الجمل التالية ثم عَيِّن اسم التفضيل و اسم المكان و اسم الفاعل و اسم المفعول و اسم المبالغة.

- ۱۸۰- ﴿مَنْ يَعْتَنَّا مِنْ مَرْقِدِنَا هَذَا مَا وَعَدَ الرَّحْمَنُ وَ صَدَقَ الْمُرْسَلُونَ﴾ ←
 ۱۸۱- ﴿و لَا تَهِنُوا وَ لَا تَحْزَنُوا وَ أَنْتُمْ الْأَعْلَوْنَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ﴾ ←
 ۱۸۲- ﴿رَبِّ الْمَشْرِقِ وَ الْمَغْرِبِ﴾ ←
 ۱۸۳- ﴿إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ﴾ ←
 ۱۸۴- يَا أَزْحَمَ الزَّاحِمِينَ ←
 ۱۸۵- يَا غَفَّارَ الذُّنُوبِ. ←
 ۱۸۶- يَا سِتَّارَ الْغُيُوبِ وَ يَا عَلَّامَ الْغُيُوبِ يَا غَافِرَ الذُّنُوبِ وَ يَا سَاتِرَ كُلِّ مَغْيُوبٍ. ←
 ۱۸۷- يَا مَنْ يُجِبُّ الْمُحْسِنِينَ. ←

التمرین التاسع عشر: عَيِّن المطلوب.

- ۱۸۸- أُرِيدَ أَرْخَصَ مِنْ هَذَا. هَذِهِ الْأَسْعَارُ غَالِيَةٌ:
 المفعول ←
 اسم التفضيل ←
 الخبر ←
 ۱۸۹- عَدَاوَةُ الْعَاقِلِ خَيْرٌ مِنْ صَدَاقَةِ الْجَاهِلِ:
 المبتدأ ←
 الخبر ←
 ۱۹۰- السُّكُوتُ ذَهَبٌ وَ الْكَلَامُ فِضَّةٌ:
 المبتدأ ←
 الخبر ←
 ۱۹۱- إِنَّمَا بُعِثْتُ لِأَتَمِّمَ مَكَارِمَ الْأَخْلَاقِ:
 الفعل المجعول ←
 المفعول ←
 المضاف اليه ←

١٩٢- ﴿لَا يَكْلَفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا﴾

الفاعل المفعول ←

١٩٣- لَيْسَ شَيْءٌ أَثْقَلَ فِي الْمِيزَانِ مِنَ الْخُلُقِ الْحَسَنِ:

اسم التفضيل الصفة ← الجار و المجرور ←

١٩٤- أَحَبُّ عِبَادِ اللَّهِ إِلَى اللَّهِ أَنْفَعُهُمْ لِعِبَادِهِ.

المبتدأ المضاف إليه ← المجرور بالحرف الجاز ← الخبر ←

١٩٥- رَبَّنَا آمَنَّا فَاغْفِرْ لَنَا وَ أَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ:

الخبر اسم التفضيل ← اسم الفاعل ←

التمرين العشرون: اكتب العمليات الحسابية التالية.

المثال: ثلاثون في ثلاثة يساوي تسعين: $30 \times 3 = 90$

١٩٦- عشرون ناقص واحد يساوي تسعة عشر ←

١٩٧- عشرة زائد اربعة يساوي تسعة عشر ←

١٩٨- اثنان و ستون تقسيم على اثنين يساوي واحداً و ثلاثين ←

١٩٩- ثمانية في ثلاثة يساوي اربعة و عشرين ←

٢٠٠- ستة و سبعون ناقص احد عشر يساوي خمسة و ستين ←

٢٠١- مئة تقسيم على اثنين يساوي خمسين ←

٢٠٢- خمسة و ستون زائد خمسة و عشرين يساوي تسعين ←

التمرين الواحد والعشرون: عيّن الصحيح.

٢٠٣- ﴿اللَّهُ الَّذِي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عِبَادِهِ﴾

في ☐ عَنْ ☐ عَلَى ☐

٢٠٤- النَّاسِ أَنْفَعُهُمْ لِلْعِبَادِ.

أكابر ☐ فضل ☐ أفضل ☐

٢٠٥- الْمُسْلِمُونَ سُكَّانِ الْعَالَمِ.

أربعة ☐ خمس ☐ خمسة ☐

٢٠٦- الشُّهَدَاءُ عِنْدَ رَبِّهِمْ.

يزرقون ☐ يزرق ☐ يزرقون ☐

٢٠٧- رَبَّنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْغُيُوبِ.

عالمون ☐ كريم ☐ علام ☐

٢٠٨- مِئَةٌ نَاقِصٌ عَشْرَةٌ يُسَاوِي

تسعين ☐ سبعين ☐ ستين ☐

٢٠٩- يَحْكُمُ الْقَاضِي فِي بِالْعَدْلِ.

الحاكم ☐ المحكمة ☐ المحكوم ☐

٢١٠- أَكْتُبْ لَنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً.

هذه ☐ هذا ☐ هنالك ☐

٢١١- خَمْسَةٌ فِي يُسَاوِي خَمْسَةً وَ سَبْعِينَ.

ستة ☐ خمسة عشر ☐ سبعة عشر ☐

٢١٢- الدُّنْيَا الْآخِرَةِ.

مزرعة ☐ محمل ☐ مأمون ☐

التمرین الثانی و العشرون: إملأ الفراغات و ترجم الأفعال.

الماضي	المضارع	المستقبل	الأمر	النهي	المصدر
إقترَبْتُمْ - ٢١٤	تَقْتَرِبُونَ	سَتَقْتَرِبُونَ	إقْتَرِبُوا	٢١٣-	إقتراب
..... - ٢١٨	يَنْكَسِرُ	سَوْفَ يَنْكَسِرُ	انْكَسِرْ	٢١٦-	 - ٢١٧
..... - ٢٢٠	شكسته می شود	 - ٢٢١	 - ٢٢٢	 - ٢٢٣	 - ٢٢٤
قد أَحْسَنَ - ٢٢٥	يُحْسِنُ	سَوْفَ يُحْسِنُ	أَحْسِنْ	لا تُحْسِنْ	إحسان
..... - ٢٣٣	تَسْتَغْفِرُ	 - ٢٣٠	 - ٢٣١	لا تَسْتَغْفِرْ	 - ٢٣٢
..... - ٢٣٣	آمرزش می خواهی	 - ٢٣٤	 - ٢٣٥	 - ٢٣٦	 - ٢٣٧
تَبَادَلْتُمْ - ٢٣٨		سَوْفَ تَتَبَادَلُونَ	 - ٢٣٩	لا تَتَبَادَلُوا	تبادل
عوض کردید - ٢٤٠		 - ٢٤١	 - ٢٤٢	عوض نکنید	 - ٢٤٣
قد جَادَلْتُ - ٢٤٤	قد تُجَادِلُ	سَوْفَ تُجَادِلُ	 - ٢٤٤	 - ٢٤٥	 - ٢٤٦
بحث کرده ای - ٢٤٧	گاهی بحث می کنی	 - ٢٤٧	بحث کن	 - ٢٤٨	بحث کردن
تَعَلَّمَ - ٢٥١	يَتَعَلَّمُ	 - ٢٤٩	تَعَلَّمْ	لا تَتَعَلَّمْ	 - ٢٥٠
..... - ٢٥١	یاد می گیرد	یاد خواهد گرفت	 - ٢٥٢	 - ٢٥٣	 - ٢٥٤
قد عَلَّمْتُ - ٢٥٦	قد تُعَلِّمُ	سَوْفَ تُعَلِّمُونَ	عَلِّمُوا	لا تُعَلِّمُوا	 - ٢٥٥
یاد داده ام		 - ٢٥٧	یاد بدهید	 - ٢٥٨	یاد دادن

التمرین الثالث و العشرون: عین المحل الإعرابي للكلمات التي تحتها خط.

- ٢٥٩- أن لا نذكر غيوب الآخرين بكلام خفي.
- ٢٦١- ﴿و لا تُجَادِلُوا أَهْلَ الْكِتَابِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ﴾
- ٢٦٢- ﴿أَيُحِبُّ أَحَدُكُمْ أَنْ يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا﴾
- ٢٦٣- ﴿فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَى رَسُولِهِ وَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ﴾
- ٢٦٤- تَنْصَحُنَا الْآيَةُ الْأُولَى وَ تَقُولُ لَا تَعْبُوا الْآخِرِينَ.
- ٢٦٥- التَّجَسُّسُ وَ هُوَ مُحَاوَلَةٌ قَبِيحَةٌ لِكَشْفِ أَسْرَارِ النَّاسِ.

التمرین الرابع و العشرون: رتب الكلمات و اكتب سؤالاً و جواباً.

- ٢٦٥- أبيض و أسود - أي لون - و بنفسجي - عندكم. ←
- ٢٦٦- سحر - الرجالي - ستون ألف تومان - كم - هذا القميص. ←
- ٢٦٧- كان يدرس - في جامعة - أين - طهران - هذا الأستاذ. ←
- ٢٦٨- هذه الفساتين - خمسة و سبعون ألفاً - بكم تومان. ←

پاسخ سوالات درس ۱

۱. گمان‌ها
۲. نباید - شاید - بهتر باشند
۳. (ب) عیب نگیرید - لقب ندهید ۴. چه بد است - زشت، آلوده شدن به گناه
۵. «مَنْ: هر کس» - «جزء» اضافی است. ۶. (ب) گمان‌ها گناه‌اند.
۷. جاسوسی نکنید - غیبت یکدیگر را نکنند
۸. «يُحِبُّ: دوست دارد» - «أحدكم: یکی از شما» - «أخيه: برادرش» - «أَنْ يَأْكُلَ: که بخورد» - «مَيْتًا: مُرده»
۹. از خدا پروا کنید - بسیار توبه‌پذیر ۱۰. شاید (گاهی) - بهتر است
۱۱. «علینا: ما باید» - «أَنْ نبتعد: دوری کنیم» - «خَفِيَ: پنهان»
۱۲. (ب) بزرگ‌ترین عیب این است که آن‌چه مانند آن در خودت است را عیب بگیری!
۱۳. جاسوسی کردن - تلاشی - رسوا کردن ایشان
۱۴. (الف) مهم‌ترین اسباب قطع ارتباط بین مردم است.
۱۵. دو آیه - نامیده‌اند ۱۶. «از» اضافی است. «أَعْلَى: بلندترین»
۱۷. فرومایگان - شایستگان
۱۸. از پیامبر خدا پرسیده شد: چه کسی محبوب‌ترین مردم نزد خداست؟ گفت: سودمندترین مردم برای مردم.
۱۹. (الف) نیکوترین زینت مرد، آرامش همراه با ایمان است.
۲۰. انجام‌دهنده آن - زیباتر - گوینده آن
۲۱. به امانت پایبند - دوری نکند ۲۲. میانه‌ترین
۲۳. (الف) ما را بیمارز و بر ما رحم کن، در حالی که تو بهترین رحم‌کنندگانی!
۲۴. برادرانتان - هدیه دهد ۲۵. هزارماه، بهتر
۲۶. «غَلَبْتُ: چیره شود» - «عقلش بر شهوتش» صحیح است. - «الْبَهَائِمُ: چارپایان»
۲۷. انسان دورو است. ۲۸. نیکوترین - داناترین
۲۹. (ب) کتابخانه - بزرگ‌ترین کتابخانه
۳۰. «سعر: قیمت» مفرد است. «الْقَمِيصُ: پیراهن» مفرد است. «سِتُونَ: شصت»
۳۱. (الف) ارزان‌تر از این می‌خواهم. این قیمت‌ها گران‌اند.
۳۲. مشکي - آبی - بنفش
۳۳. «زَمِيل: همکار» - «سراويل: شلوارها»
۳۴. (الف) دویست و سی - تخفیف
۳۵. «خُلُقُهُ: اخلاقش» - «سَاءَ: بد باشد» - «عَذَبٌ: عذاب می‌کند»
۳۶. (ب) من فقط فرستاده شدم تا بزرگواری‌های اخلاق را کامل کنم!
۳۷. همان‌طور - نیکو گردانیدی - نیکو گردان
۳۸. سنگین‌تر
۳۹. «لَا يَكْلَفُ: تکلیف نمی‌دهد» - «إِلَّا: مگر»
۴۰. (الف) طلا - نقره
۴۱. دوست‌داشتنی‌ترین - سودمندترین
۴۲. «عَدَاوَةٌ: دشمنی» - «صَدَاقَةٌ: دوستی»
۴۳. حَيٍّ (زنه) ≠ مَيِّت (مرده) ۴۴. حَزَم (مراهم‌کرد) ≠ أَحَلَّ (لال‌کرد)
۴۵. یَقِين (یقین) ≠ ظَنَّ (گمان) ۴۶. سَعَى = مَحَاوَلَة (تلاش‌کردن)
۴۷. طَرِيق = سَبِيل (راه) ۴۸. كَفَّر (کفر) ≠ إِيْمَان (ایمان)
۴۹. رُبَّمَا = عَسَى (په‌بسا) ۵۰. ذَنْبٌ = إِثْم (گناه)

۵۱. خِيَانَة (خیانت) ≠ أَمَانَة (امانت) ۵۲. أَبْيَض (سفید) ≠ أَسْوَد (سیاه)
۵۳. ظَاهِر (آشکار) ≠ خَفِيَ (پنهان)
۵۴. أَفْضَل (شایستگی) ≠ أَرَاذِل (فرومایگان)
۵۵. إِهْتَدَى (هدایت شد) ≠ ضَلَّ (گمراه شد)
۵۶. غَالِيَة (گران) ≠ رَخِيصَة (ارزان)
۵۷. ثَمَنٌ = بَيْعَر (قیمت)
۵۸. أَعْلَى (بلندترین) ≠ أَسْفَل (پایین‌ترین)
۵۹. صَدَاقَة (دوستی) ≠ عَدَاوَة (دشمنی)
۶۰. مَذْح = ثَنَاء (ستایش‌کردن)
۶۱. نِغَمٌ (خوب است) ≠ بِئْسَ (بد است)
۶۲. الإِسْتِهْزَاءُ، السُّخْرِيَّةُ (مسخره‌کردن): نامیدن دیگران به نام‌های زشت
۶۳. سَوْءُ الظَّنِّ (بدگمانی): اتهام‌زدن کسی به شخص دیگر بدون دلیل منطقی
۶۴. حَزَم (مراهم‌کرد): آن را حرام کرد.
۶۵. التَّجَنُّسُ (هست‌و‌پو‌کردن): تلاش زشتی برای آشکارکردن رازهای مردم و با هدف رسوایی آنان
۶۶. مَيِّت (مرده): کسی که زنده نیست.
۶۷. الْغَيْبَةُ (غیبت): از مهم‌ترین دلایل قطع ارتباط میان مردم
۶۸. اللَّهُ، تَوَابٌ (بسیار توبه‌پذیر): کسی که توبه را از بندگان می‌پذیرد.
۶۹. سُورَةُ الْحُجُرَاتِ (سورهٔ مِهْرَات): برخی مفسران آن را سورهٔ اخلاق نامیدند.
۷۰. الْكِبَائِرُ الْكُتُوبُ (بزرگ): گناهان بزرگ
۷۱. الْعَجَبُ (فوق‌دینی): خودخواهی و مغرور شدن به خویش
۷۲. الْغَيْبَةُ (غیبت) ۷۳. جَبَلٌ دَمَوْدٌ (کوه دماوند)
۷۴. الْبَهَائِمُ (په‌پایان) ۷۵. الْمَكْتَبَةُ (کتابخانه)
۷۶. الْمَلْعَبُ (ورزشگاه) ۷۷. الْمَوْقِفُ (ایستگاه)
۷۸. الْقَمِيصُ الرَّجَالِي (پیراهن مردانه) ۷۹. الْمُتَجَرُّ (مغازه)
۸۰. نَفْسٌ (جان) ۸۱. لَحْمٌ (گوشت‌ها)
۸۲. لَقَبٌ ۸۳. كَبِيرَةٌ (بزرگ)
۸۴. أَمْوَاتٌ / مَوْتَى (مردگان) ۸۵. أَرْدَلٌ (پست، فرومایه)
۸۶. بَهِيمَةٌ (په‌پا) ۸۷. مَلْعَبٌ (ورزشگاه)
۸۸. أَسْعَارٌ (قیمت‌ها) ۸۹. زُمْلَاءٌ (همکلاسی‌ها، همکاران)
۹۰. هَمٌّ (غم) ۹۱. أَلْفٌ (هزار)
۹۲. مَلَاسٌ (لباس‌ها) ۹۳. عِبَادٌ (بندگان)
۹۴. فَسَاتِينٌ (لباس‌های زنانه) ۹۵. مَكْرُمَةٌ (بزرگواری)
۹۶. تَحْفِيزٌ ← تَحْفِيزٌ (مفاظت) / تَقْلِيلٌ (کم‌کردن) / تَخْفِيفٌ (کاستن) / تَخْفِيفٌ (پایین‌آوردن)
۹۷. لَحْمٌ ← لَحْمٌ (گوشت) / عَجَبٌ (فوق‌دینی) / فَسُوقٌ (آلوده شدن به گناه) / إِثْمٌ (گناه)
۹۸. أَكْثَرُ ← أَكْثَرُ (بیشتر) / أَصْفَرُ (زرد) / أَزْرَقُ (آبی) / أَبْيَضُ (سفید)
۹۹. سَاعَدَ ← سَاعَدَ (کمک‌کرد) / سَجَزَ (مسخره‌کرد) / عَابَ (عیب‌جویی کرد)، لَمَزَ (عیب‌گرفت)
۱۰۰. حَيَاءٌ ← حَيَاءٌ (شرم) / فَسَقَ (آلودگی) / فَجُورٌ (گناه) / سَفَاهَةٌ (نادانی)
۱۰۱. كِبَائِرٌ ← كِبَائِرُ الْكُتُوبُ (بزرگ) / نِسَاءٌ (زنان) / رِجَالٌ (مردان) / أَوْلَادٌ (فرزندان)

ردیف	امتحان شماره ۱	پایه یازدهم دوره دوم متوسطه	رشته: علوم تجربی - ریاضی و فیزیک	تاریخ امتحان: دی ماه	نمره
الف	ترجم الکلمات الّتی تحتها خطّ. ۱- ﴿إِنَّ اللَّهَ فَالِقُ الْحَبِّ وَالْتَّوَي﴾	۲- سَمِعَ الطَّالِبُ الْمُشَاغِبَ إِِنْشَاءَ حَوْلِ سُلُوكِهِ.			۱
ب	اَكْتُبْ فِي الْفَرَاغِ الْكَلِمَتَيْنِ الْمُرَادِفَتَيْنِ وَ الْكَلِمَتَيْنِ الْمُضَادَّتَيْنِ. (كَلِمَتَانِ زَائِدَتَانِ). الْحَيِّ - قَرَبَ - بَعَثَ - الْمَيِّتَ - دَنَا - الْعَمَلَ ۳- = ۴- ≠				۵/۰
ج	عَيِّنِ الْكَلِمَةَ الْغَرِيبَةَ فِي الْمَعْنَى. ۵- مَدِينَةٌ ☐ بَهِيمَةٌ ☐ ۶- أَحْمَرٌ ☐ أَحْسَنُ ☐	مُحَافَظَةٌ ☐ أَصْلَحَ ☐	قَرْيَةٌ ☐ أَجْمَلَ ☐		۵/۰
د	اَكْتُبْ مُفْرَدًا أَوْ جَمْعًا الْكَلِمَتَيْنِ. ۷- التَّهَمُ مُفْرَدٌ ☐ جَمْعٌ ☐	۸- جَذَعٌ جَمْعٌ ☐			۵/۰
هـ	تَرْجِمِ الْعِبَارَاتِ التَّالِيَةَ. ۹- لَكِنَّ الطَّالِبَ اسْتَمَرَّ عَلَى سُلُوكِهِ. ۱۰- بَنَسَ الْعَمَلُ الْفُسُوقَ وَ مَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَهُوَ مِنَ الظَّالِمِينَ. ۱۱- مَنْ غَلَبَتْ شَهْوَتُهُ عَقْلَهُ فَهُوَ شَرٌّ مِنَ الْبَهَائِمِ. ۱۲- يَذْفُنِ السَّنَجَابُ بَعْضَ جُوزَاتِ الْبَلُوطِ السَّلِيمَةِ تَحْتَ التُّرَابِ وَ قَدْ يَنْسَى مَكَانَهَا. ۱۳- مَا مِنْ رَجُلٍ يَغْرِسُ غَرْسًا إِلَّا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ مِنَ الْأَجْرِ قَدْرَ مَا يَخْرُجُ مِنْ ثَمَرِ ذَلِكَ الْغَرْسِ. ۱۴- عَلَيْهِ أَنْ لَا يَتَدَخَّلَ فِي مَوْضِعٍ يُعَرِّضُ نَفْسَهُ لِلتَّهْمِ. ۱۵- تُوَجِّدُ عِمَارَةً تَجْذِبُ سُيَّاحًا مِنْ مِثْلِ إِيْرَانِ.				۵/۰ ۷۵/۰ ۷۵/۰ ۷۵/۰ ۷۵/۰ ۵/۰ ۵/۰
و	كَمِّلِ الْفَرَاقَاتِ فِي التَّرْجُمَةِ الْفَارْسِيَّةِ. ۱۶- الْمَتَكَلِّمُ يُعَرِّفُ بِكَلَامِهِ، تَكَلَّمُوا تُعَرَّفُوا: گوينده با سخنش، سخن بگویند تا ۱۷- ﴿أَرْسَلْنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ رَسُولًا فَعَصَىٰ فِرْعَوْنَ الرَّسُولَ﴾: به سوی فرعون فرستادیم؛ پس فرعون نافرمانی کرد. ۱۸- مَنْ سَأَلَ فِي صَغَرِهِ أَجَابَ فِي كِبَرِهِ: هر کس در بپرسد، در بزرگسالی اش				۱/۵
ز	إِنْخَبِ التَّرْجُمَةَ الصَّحِيحَةَ. ۱۹- وَصَلْتُ إِلَى الْقَرْيَةِ. ۲۰- يَا مَنْ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ. ۱) ☐ به روستایی رسیدم. ۲) ☐ به روستا رسیدم.				۵/۰
ح	تَرْجِمِ الْكَلِمَاتِ الَّتِي تَحْتَهَا خَطٌّ. ۲۱- شَارَكَ زُمَلَانَا فِي مُبَارَاةٍ عِلْمِيَّةٍ. ۲۲- يَأْكُلُ مِنْهُ طَيْرٌ. ۲۳- تَنْمُو تِلْكَ الْجُوزَةُ.	۲۴- قِمَّ عَنْ مَجْلِسِكَ لِأَبِيكَ. ۲۵- لَا يَسْبِقُهُ بِالْكَلَامِ. ۲۶- يَخْتَلِفُ السَّعْرُ حَسَبَ التَّوَعِيَّاتِ.			۱/۵

[illegible]

ر	إِقْرَأِ النَّصَّ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ التَّالِيَةِ. «في الحياة أحوال لا تخضع (تسليم نمی شود) لإرادة الإنسان. فهي بعض الأحيان خلوة حسنة و بعض الأحيان مرة مكروهة. فالمصاعب (سختی ها) محك (آزمایشی) للإنسان. يجب عليه أن يقوي نفسه أمام المشاكل ﴿فَإِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا﴾. قَالَ الإمام علي عليه السلام: الدَّهْرُ يَوْمَانِ يَوْمٌ لَكَ وَ يَوْمٌ عَلَيْكَ.» ۵۱- ماذا يجب على الإنسان؟ ۵۲- كيف تكون الحياة في بعض الأحيان؟ عَنِ العبارة الفارسية المناسبة للعبارة العربية. ۵۳- الدَّهْرُ يَوْمَانِ يَوْمٌ لَكَ وَ يَوْمٌ عَلَيْكَ. ۱) كم گوی و گزیده گوی چون دُر ۲) روزگارست آن که گه عزت دهد گه خوار دارد ۵۴- عَنِ الصَّحِيحِ حَسَبَ النَّصِّ. ۱) الحياة مملوءة بالمصاعب دائماً. ۲) إِنَّ الحياة فيها الخلو و فيها المَر.	۰/۲۵
ش	أَجِبْ عَنِ السُّؤَالِ التَّالِي. ۵۵- بِأَيِّ لُغَةٍ كَانَتْ شَيْمِلُ تَقْرَأُ الْأَدْعِيَّةَ وَ الْأَحَادِيثَ الْإِسْلَامِيَّةَ؟	۰/۲۵
ت	عَنِ السُّؤَالِ الْمُنَاسِبِ لِلْعِبَارَةِ التَّالِيَةِ. ۵۶- لِأَنَّ نَبْعَهَا بِدُونِ وَصْفَةٍ غَيْرِ مَسْمُوحٍ. ۱) لِمَنْ تَشْتَرِي هَذِهِ الْأَدْوِيَّةَ؟ ۲) لِمَاذَا لَا تُعْطِينِي؟	۰/۲۵
	«موفق باشید» جمع نمرات	۲۰

ردیف	امتحان شماره	رشته: علوم تجربی، ریاضی و فیزیک	تاریخ امتحان: خرداد ۱۴۰۲ (غایبین)	نمره
الف	ترجم المفردات التي تحتها خطاً. ۱- أَشَارَتْ الذُّكُورَةُ فِي إِحْدَى مُقَابَلَتِهَا. ۲- قُلِ الْحَقُّ وَ إِن كَانَ مَرًّا.	پایه یازدهم دوره دوم متوسطه	مدت امتحان: ۸۰ دقیقه	۰/۵
ب	اُكْتُبِ الْكَلِمَتَيْنِ الْمُتَضَادَّتَيْنِ وَ الْمُتَرَادِفَتَيْنِ فِي الْعِبَارَتَيْنِ. ۳- الْمُؤْمِنُ قَلِيلُ الْكَلَامِ كَثِيرُ الْعَمَلِ. ≠ ۴- طَلَّبَ التَّلَامِيذُ مِنْ مُدَرِّسِ الْكِيمِيَاءِ أَنْ يُؤَخَّرَ الْإِمْتِحَانُ فَقَبِلَ أَنْ يُؤَجَّلَهُ لَهُمْ. =			۰/۵
ج	عَنِ الْكَلِمَةِ الْغَرِيبَةِ مَعَ الْكَلِمَاتِ الْأُخْرَى. ۵- يَغْرُسُ □ يَنْبُتُ □ يَخْنُقُ □ يَزْرَعُ □ ۶- الْأُرْدِيَّةُ □ الْإِنْجِلِيزِيَّةُ □ الْفَرَنْسِيَّةُ □ الْفَخْرِيَّةُ □			۰/۵
د	اُكْتُبِ الْمَفْرَدَ وَ الْجَمْعَ لِلْكَلِمَتَيْنِ التَّالِيَتَيْنِ. ۷- الْمَفْرَدُ لِلْكَلِمَةِ «أَحْيَاءُ»: ۸- الْجَمْعُ لِلْكَلِمَةِ «لَحْمٌ»:			۰/۵
هـ	ترجم العبارات التالية إلى الفارسية. ۹- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ نَفْسٍ لَا تَشْبَعُ ...» ۱۰- كَشَفَ أَسْرَارَ النَّاسِ لِفُضْحِهِمْ مِنْ كِبَائِرِ الذُّنُوبِ فِي مَكْتَبِنَا. ۱۱- ﴿إِنَّ اللَّهَ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَ مُخْرِجُ الْمَيِّتِ مِنَ الْحَيِّ﴾ ۱۲- «مَنْ عَلَّمَ عِلْمًا فَلَهُ أَجْرٌ مَنْ عَمِلَ بِهِ ...». ۱۳- مَا كَانَتْ عِنْدَ الْعَرَبِ بَعْضُ الْبَضَائِعِ كَالْمِسْكِ وَ الدِّبَاجِ. ۱۴- كَانَ هَدْفُهُ الْأَعْلَى مَدَّ جُسُورِ الصَّدَاقَةِ وَ الْإِتْحَادِ بَيْنَ الْحَضَارَاتِ. ۱۵- ﴿عَسَى أَنْ تَكْزُوهَا شَيْئًا وَ هُوَ خَيْرٌ لَكُمْ ...﴾			۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵